

Handlingsplan for et trygt, godt og inkluderende miljø på Ila skole

Opplæringsloven § 9 A-2 **Retten til eit trygt og godt skole miljø**

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skole miljø som fremjar helse, trivsel og læring.

Opplæringsloven § 9 A-3 **Nulltoleranse og systematisk arbeid**

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

Innholdsfortegnelse

1. Mål for skolemiljøet.....	3
2. Felles forståelse av krenkende atferd	3
3. Aktivitetsplikt	4
4. Skolens forebyggende arbeid	5
5. Beskrivelse av hvordan skolen følger opp avtalen om «Partnerskap om mobbing»	10
6. Hvordan skaffer skolen seg kjennskap til skolemiljøet?.....	12
7. Klageordning.....	12
8. Medvirkning.....	14
9. Evaluering av skolemiljøarbeidet.....	14

1. Mål for skolemiljøet

Mobbing er et sosialt, kulturelt og relasjonelt problem som kommer til uttrykk når mennesker er sammen eller skal lære seg å være sammen. Osloskolen skal kjennetegnes av trygge og gode læringsmiljøer preget av respekt, toleranse, likeverd og inkludering. Alle former for krenkelser og mobbing skal bekjempes.

Det er ingen tvil om at vi som ansatte og ledere på skolen har ansvar for å forebygge og stoppe mobbing. Vi legger vekt på:

- å bygge opp et godt læringsmiljø på hele skolen
- å følge nøye med på det som skjer på skolen for å avdekke mobbing
- å løse mobbesaker raskt
- å ha kontinuitet i arbeidet mot mobbing og prioritere det høyt

Det er viktig å involvere hele skolemiljøet og engasjere elever og foresatte i arbeidet. Dersom alle parter deltar aktivt, er sjansen for å lykkes større. Særlig viktig er det at foreldre deltar. Uten dem er det vanskelig å få slutt på mobbingen.

Ila skole gjennomfører elevundersøkelsen hvert år på 5.-7-trinn. På spørsmål om mobbing har vi nulltoleranse, og vårt mål er at ingen elever skal oppleve mobbing og krenkelser på vår skole.

2. Felles forståelse av krenkende atferd

Med krenkende atferd mener vi på Ila skole sjikane gjennom ord og handlinger som:

Rasisme, diskriminering, mobbing, utestenging, vold og uthenging

Med **rasisme** mener vi at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget grunnet annen hudfarge, har en annen religion eller snakker et annet språk

Med **diskriminering** mener vi dårligere behandling eller trakassering på grunn av funksjonsevne, tro, etnisk opprinnelse, eller kjønn

Med **mobbing** mener vi: Gjentatt negativ eller "ondsinnnet" atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vanskelig for å forsvare seg.

Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing.

Jfr Elevundersøkelsen

Professor Ingrid Lund ved Universitetet i Agder er blant en gruppe forskere som mener det er på høy tid å redefinere vår forståelse av mobbing til: Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning. (Lund, Helgeland, Kovac, 2017)

Med **utestenging** mener vi å bli holdt utenfor en gruppe eller klasse der en har en naturlig tilhørighet

Med **vold** mener vi at noen bruker fysisk makt for å skade andre

Med **uthenging** mener vi negativ omtale og krenkede ord, også på internett eller sosiale medier

3. Aktivitetsplikt

Det er enighet blant alle ansatte om at elevstemmen skal bli hørt og alle henvendelser angående krenkelser skal bli tatt på alvor. Hele skolens personale skal kjenne aktivitets- og handlingsplikten og de krav som følger av denne:

Aktivitetsplikten jf. oppl. kap. 9A-4 skal sikre at elever har et trygt og godt psykososialt skolemiljø

Aktivitetsplikten består av fem delplikter:

1. Følge med
2. Gripe inn
3. Varsle skoleledelsen
4. Undersøke all mistanke og kjennskap
5. Sette inn tiltak – helt til eleven har det trygt og godt

Skolene skal lage en skriftlig plan når det skal lages tiltak i en sak. I planen skal det stå:

- Hvilket problem tiltaket skal løse
- Hvilke tiltak skolen har planlagt
- Når tiltakene skal gjennomføres
- Hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltakene
- Når tiltakene skal evalueres

Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten. Utdanningsetaten har utarbeidet en mal for aktivitetsplanen og skjema for loggføring.

Skolen sikrer at ansatte har en felles forståelse av hva det skal varsles om gjennom drøftinger og praktiske eksempler som gjennomgås på fellestid, i samtaler i plangruppa (Fokus) og på trinntid (ukentlig møte med nærmeste leder).

Aktivitetsplikten gjelder også de som regelmessig oppholder seg på skolen (f. eks. eksterne tjenesteleverandører innen renhold, kantine, vaktmestertjenester, lærlinger, praksisstudenter mv).

Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som jobber på skolen krenker en elev

Dersom en som jobber på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen utsetter en elev for krenkelser:

- Vedkommende skal straks varsle rektor

- Rektor varsler skoleeier
- Er det en i skolens ledelse som krenker, kan skoleeier varsles direkte

Når og hvordan en aktivitetsplan kan avsluttes?

En aktivitetsplan skal vare så lenge eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Planen skal jevnlig evalueres. Det er først når eleven opplever å ha det trygt og godt igjen, at skolen kan vurdere om aktivitetsplanen skal avsluttes. Skolen har i den forbindelse en selvstendig plikt til å vurdere om eleven igjen har et trygt og godt skolemiljø.

Slik *kan* skolen avslutte aktivitetsplanen når både eleven, foresatte og skolen mener at eleven har fått et trygt og godt skolemiljø:

1. Skolen avholder evalueringsmøte i henhold til aktivitetsplanen.
2. Skolen skriver referat fra møtet. Referatet legges som vedlegg til aktivitetsplanen (og arkiveres på saken).
3. I referatet inntas opplysninger om:
  - a. at foresatte og elev mener at eleven nå har det trygt og godt og at tiltakene i aktivitetsplanen derfor kan avsluttes. (Husk at eleven skal høres. Ta inn i referatet at eleven er hørt og hva eleven mente.)
  - b. at skolen også er enig i at aktivitetsplanen kan avsluttes.
  - c. tidspunktet for når dere er enige om at tiltakene i aktivitetsplanen kan avsluttes.
4. Det kan i tillegg settes inn i selve aktivitetsplanen (under malens punkt om "Andre forhold av betydning") at planen er avsluttet pr. [dato] og vise til vedlagte referat.

4. Skolens forebyggende arbeid

Hvordan jobbe med et inkluderende skolemiljø?

Ila skole har følgende visjon: Inkludering, Læring, Ansvar

Inkluderende opplæring handler om at alle barn og unge med ulik sosial bakgrunn og med forskjellig etnisk, religiøs og språklig tilhørighet skal møtes med tillit og respekt på skolen.

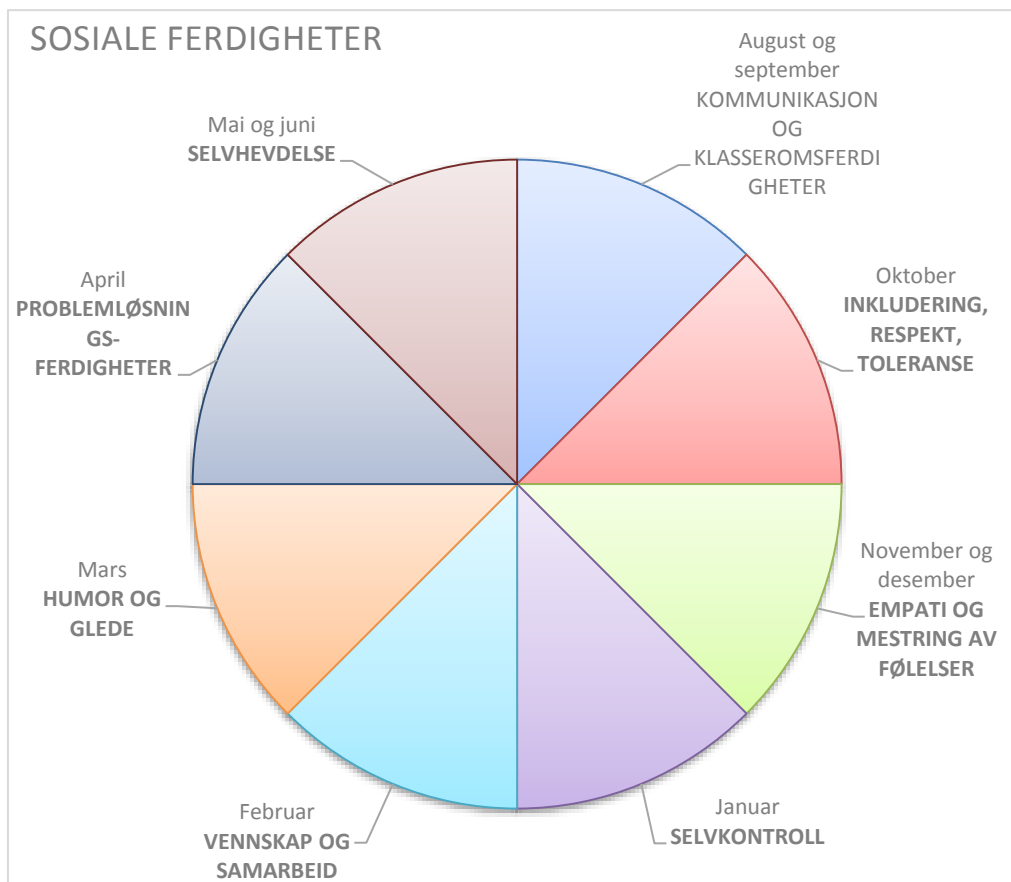
Ila skole ønsker å være en inkluderende skole basert på grunnleggende respekt for menneskerettighetene og menneskers likeverd. Dette er et verdigrunnlag som har sterk oppslutning i samfunnet vårt og som er nedfelt i opplæringslovens formålsparagraf.

Ila skole har som mål å organisere og tilrettelegge opplæringen slik at den er inkluderende overfor alle elever. Inkluderende opplæring innebærer at skolen og hjemmene aktivt må ta hensyn til barn og unges ulike forutsetninger og behov – i organisering, innhold og pedagogikk.

Elever skal oppleve et godt læringsmiljø hvor det faglige og sosiale fellesskapet er utviklende og godt.

Beskrivelse av forebyggende tiltak, hvem er ansvarlig og når tiltakene gjennomføres

Tiltak	Tidsrom	Ansvar
Voksne skaper vennskap	Uke 36	Komite blant lærere + skolens ledelse
Internasjonal uke + FN	Uke 42/43	Komite blant lærere + skolens ledelse
Lysmarkering	1.uke i desember	Skolens ledelse, elevråd og 7.trinnselever
Litteraturuke	Uke 7	Komite blant lærere + skolens ledelse
Uteskole	Hver torsdag	Uteskolelærer
Felles samlinger 1.-3.trinn og 4.-7.trinn	2 ganger pr semester	Lærere, elever og skolens ledelse
Timeplanfestet og systematisk jobbing med sosiale ferdigheter jfr plan. Eks: Steg for steg	0,5 time hver uke	Lærere
Loggbok for elever	Jevnlig	Lærere på 3.-7.trinn
Håndhilsning i døren	Daglig	Alle lærere
Skoleledelsen hilser elever velkommen	Daglig	Ledelsen

Plan for nettvett

Trinn	Mål/tema	Læremidler/ressurser	Tidsrom	Skole/hjem-samarbeid
1. trinn	<ul style="list-style-type: none"> - Du skal vite hva et brukernavn og passord er. - Du skal kunne fortelle til en voksen hvis du opplever noe ubehagelig på nett. 	Nettvett.no Dubestemmer.no Iktplan.no Reddbarna.no TIEY: Pc stasjon Datarom, undervisning	Ved start av 1.trinn i forbindelse med PC-stasjon under TIEY. Gjennom hele året.	Foreldremøte; informere om målene vi jobber med på skolen, men at de som foreldre har et overordnet ansvar for de resterende nettvettreglene, dersom barna er aktive på nett.
2. trinn	<ul style="list-style-type: none"> - Du skal kunne lage passord som er vanskelig å gjette. Passordet ditt er privat. - Du skal kunne fortelle til en voksen hvis du opplever noe ubehagelig på nett. - Du skal kunne avslutte kontakten hvis du blir redd eller opplever noe ubehagelig. Fortell det til en voksen. 	Nettvett.no Dubestemmer.no Iktplan.no Reddbarna.no TIEY: Pc stasjon Datarom, undervisning	Gjennom hele året. Spesielt i 2.termin da man går mer på datarom.	Foreldremøte; informere om målene vi jobber med på skolen, men at de som foreldre har et overordnet ansvar for de resterende nettvettreglene, dersom barna er aktive på nett.

Plan for nettvett

Trinn: 3-4	Mål/tema	Læremidler/ ressurser	Tidsrom	Skole/hjem-samarbeid
3	Vite at det er like ille å mobbe noen på nett som i virkeligheten	http://www.dubestemmer.no/	Høst	Foreldremøte på høsten
4	Gjenkjenne kjennetegn på digital mobbing (finne definisjon) aktiv (forfølgelse, direkte, trusler, trakassering, filming) og passiv (indirekte, utelukkelse, sosial ekskludering)	http://www.iktplan.no/ http://www.medietilsynet.no/trygg-bruk/		Ta opp aktuelle temaer fra klassen. Repetere nettvett.
3	Vite at man bidrar til digital mobbing gjennom å videresende "morsomme" eller "stygge" bilder eller tekster om andre	https://www.reddbarna.no/vaart-arbeid/barn-i-norge/nettvett http://www.moava.org/index.php?pageID=73	Vår	Foreldremøte på våren
4	Vite at man ikke har lov til å utgi seg for å være en annen (logge på en annens konto med den andres brukernavn og passord eller opprette falsk profil) og sende meldinger fra denne kontoen	http://brukhue.com/ https://www.reddbarna.no/vaart-arbeid/barn-i-norge/nettvett/materiell-og-aktiviteter/nettvettfilmer		Ta opp aktuelle temaer fra klassen. Repetere nettvett.
3	Kjenne til noen man kan kontakte dersom man blir utsatt for mobbing (foreldre, skole/lærer, helsesøster, konfliktrådet, politi)			Tips til foreldre:
4	Kunne "den gygne regelen"			Ta bilder av ubehagelige kommentarer/bilder på nett. Foreldremøte med Barnevaken

5. Beskrivelse av hvordan skolen følger opp avtalen om «Partnerskap om mobbing»

Partene har forpliktet seg til:

- å bidra til at alle barn og unge skal oppleve et lærings- og oppvekstmiljø som fremmer trygghet og trivsel
- å bidra til at alle barn og unge skal møte trygge, omsorgsfulle og tydelige voksne som legger til rette for inkludering og vennskap
- å bidra til at alle barn, unge og deres foresatte skal vite hvor og hvordan de kan si fra om de opplever mobbing, krenkelser og ekskludering

- å bidra til at foresatte skal oppleve godt samarbeid med ansvarlige for de arenaene barna oppholder seg på
- å bidra til at alle barn og unge som opplever mobbing, krenkelser og ekskludering tas på alvor og opplever voksne som handler umiddelbart – på alle nivå
- å utarbeide en handlingsplan for sin organisasjon som beskriver forebygging, avdekking og håndtering av ulike typer mobbing, krenkelser og ekskludering
- å sørge for at underliggende organisasjoner, medarbeidere, barn, unge og foresatte er kjent med organisasjonens handlingsplan mot mobbing, krenkelser og ekskludering, og hva som er leders ansvar når mobbing, krenkelser eller ekskludering forekommer
- å bidra til å utvikle kompetanse lokalt i den enkelte skole, barnehage, lag og forening om hvordan en kan forebygge, avdekke og bekjempe mobbing, krenkelser og ekskludering
- å bidra til å bygge lokale nettverk mellom de som utgjør laget rundt barnet, og at skolene i større grad inviterer frivillige organisasjoner i nærmiljøet til lokalt samarbeid

Tiltak	Tidsrom	Ansvar
Informasjon til foresatte, SMU og elevråd	Foreldremøte, SMU-møte og elevrådsmøte	Lærere og skolens ledelse Ressurslærer elevråd
Gjennomgang av avtalen på plandager med hele personalet	Årlig. Plandager ved skolestart om høsten	Skolens ledelse
Fast punkt ved evaluering av arbeid med psykososialt miljø	Årlig. Plandager ved skolestart om høsten.	Skolens ledelse

6. Hvordan skaffer skolen seg kjennskap til skolemiljøet?

Beskrivelse av hvilke undersøkelser/aktiviteter skolen gjennomfører for å skaffe seg informasjon om den enkelte elevs opplevelse av skolemiljøet

Illa skole benytter følgende undersøkelser/aktiviteter:

- Elevundersøkelsen
- Foreldreundersøkelsen (fra mars 2017)
- Trivselsundersøkelse 1.-4.trinn (fra høst 2018)
- Kartlegging av klassens sosiale miljø og sosiale relasjoner (jfr Udir.no)
- Elevsamtaler og utviklingssamtaler
- Loggbøker
- Inspeksjon

Beskrivelse av hvordan skolen følger opp innhentet informasjon

Alle igangsatte undersøkelser eller aktiviteter krever oppfølging når de er avsluttet. Avhengig av undersøkelsen eller aktivitetens omfang og nivå, vil alltid den som er ansvarlig for undersøkelsen påse at resultatene blir drøftet og fulgt opp i egnede fora.

Oppfølging av resultater fra elevundersøkelsen

Ledelsen gjennomgår resultatene fra elevundersøkelsen umiddelbart når svarene foreligger og resultatene gjennomgås med hele personalet. Det tas ut ulike rapporter som blir gjennomgått på trinnene med lærere og nærmeste leder.

Resultatene blir analysert og vurdert.

Elevenes svar blir lagt fram for elevene og drøftet. Ved hjelp av loggbøker, fortrolige samtaler etc. forsøker lærerne å finne ut mer om hvilke elever som opplever krenkelser.

Etter denne fasen blir tiltak fattet.

Elevundersøkelsen gjennomgås på FAU-møter, SMU og Driftsstyret.

7. Klageordning

Ta kontakt med skolen! Alle elever har rett til å ha det bra på skolen. Hvis ditt barn blir mobbet eller andre barn du kjenner, tar du kontakt med skolen og be om et møte med kontaktlærer og/eller rektor. Du kan ringe eller sende e-post. Dette gjelder også dersom det er ditt eget barn som mobber andre barn. Du kan også ta kontakt med for eksempel helsesøster, andre foreldre, venner, en trener eller andre du kjenner.

Ved alvorlige krenkelser kan du også si fra til politiet. Du kan tipse politiet om det som skjer med deg eller noen du kjenner. Du kan også anmelde saken.

§ 9 A-6. *Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker*

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Fylkesmannen etter at saka er teken opp med rektor.

Fylkesmannen skal avgjere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt. Dersom saka ikkje er teken opp med rektor, eller om det er under ei veke sidan ho vart teken opp, skal Fylkesmannen avvise saka, med mindre særlege grunnar gjer dette urimeleg. Det same gjeld dersom saka ikkje gjeld skolemiljøet på skolen der eleven går når saka blir meldt til Fylkesmannen.

Skolen og skoleeigaren skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje fram alle opplysningar som Fylkesmannen meiner må til for å greie ut saka. Fylkesmannen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i Fylkesmannen si saksbehandling.

Kjem Fylkesmannen til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan Fylkesmannen vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og

Fylkesmannen skal følgje opp saka. Fylkesmannen kan vedta reaksjonar etter skolen sitt ordensreglement, jf. § 9 A-10, eller at ein elev skal byte skole, jf. § 8-1 fjerde ledd. Avgjerda til Fylkesmannen er eit enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i forvaltningsloven. Skoleeigaren har ikkje klagerett.

Trenger du hjelp eller mer informasjon?

Kjersti Owren er mobbeombud i Oslo. Alle som ønsker hjelp eller veiledning i en mobbesak, kan kontakte mobbeombudet: mobbeombudet@oslo.kommune.no.

Mobbeombudet taler barna og elevenes sak og kan gi råd om hvordan kontakte skolen i forbindelse med mobbing. De kan veilede i fastlåste konflikter og gi bistand for å sikre et trygt og godt miljø for barn og unge.

Relevante nettsider: Skolens egen nettside, Nullmobbing.no, Oslo kommune: Mobbing i skolen, Opplæringsloven kapittel 9a: Elevenes skolemiljø.

- [Foreldreutvalget for grunnopplæringen har laget en brosjyre til foreldre: Stopp mobbingen – gode råd til foreldre](#)
- [Barneombudet har god informasjon om mobbing og elevenes rettigheter.](#)
- [På slettmeg.no kan du få hjelp til å fjerne ting på nettet.](#)
- [På nettstedet brukhue.com finner du gode råd til barn og foreldre om nettmobbing.](#)

Se også Oslostandard for skole/hjemsamarbeid:

<http://utdanningsetaten.oslo.kommune.no/category.php?categoryID=71779>

8. Medvirkning

Elevene på Ila er aktive i elevråd og drøfter jevnlig skolemiljøsaker. Skolen er i nettverk med naboskolene og det arrangeres årlig elevkonferanse og talentiade hvor det er stor grad av elevmedvirkning og elenes faglige og sosiale forhold drøftes. Elevene er også representert i SMU. Elever deltar også i felles arrangementer for hele skolen og bidrar med taler, opptredener o.l.

Skoleledelsen deltar på FAU-møter ved behov og har også informasjon og drøftingsmøter med styret i FAU. Klassemiljø tas opp på foreldremøter på alle trinn.

Driftsstyret drøfter elevundersøkelsen og andre saker som gjelder læringsmiljø.

SMU har elevens psykososiale og fysiske miljø som hovedoppgave. Nettvett har fått spesielt fokus.

9. Evaluering av skolemiljøarbeidet

Skolen bruker UDA sine sjekklister hvert år i forbindelse med internkontroll og HMS årsrapportering. Evalueringen foregår i AMU og tas videre til skolens rådsorganer.